

Integrace Afričanů a Afroameričanů na území České republiky

Jana Jiroušková

Orientální ústav AVČR

Praha 2002

Obsah

Stav současného bádání v České republice	3
Cíle projektu	3
Spolupracovníci	4
Využití finančních prostředků	4
Cílové skupiny	4
Struktura dotazovaných podle místa bydliště	4
Vztah českého obyvatelstva k cizincům afrického původu	5
Pracovní zařazení Afričanů a Afroameričanů	6
Bytové podmínky	6
Afričané a Afroameričané v Čechách	6
Smíšená manželství	8
Závěry	9
Literatura	11
Přílohy	12

Stav současného bádání v České republice

Doposud nebyla vydána v České republice publikace, která by se věnovala působení Afričanů a Afroameričanů v našem státě. Otázka vztahu českého obyvatelstva k těmto cizincům až na několik článků roztroušených v nejrůznějších periodikách (Reflex, Dnes, Lidové noviny, Nový Orient) zůstala doposud opomíjena. Ani zkušenosti některého Afričana či Afroameričana nebyly zpracovány. Překlady zahraniční literatury, která se věnuje problematice integrace cizinců afrického původu v jednotlivých státech západní Evropy a ve Spojených státech amerických, nejsou rovněž k dispozici.

Při studiu spojeném s realizací tohoto projektu byly proto využity především publikace vydané ve Spojených státech amerických, ve kterých autoři sledovali problém integrace cizinců afrického původu jak z hlediska cizinců tak i společnosti, do které tito cizinci přicházeli. Jednalo se jak o prameny primární (např. Carby, H. V. 1998: Race Men. Cambridge, Massachusetts and London, Harvard University Press; Diawara M. 1998: In Search of Africa. Cambridge, Massachusetts and London, Harvard University Press) tak i sekundární literaturu (např. Philipson, R. 2000: The Identity Question, London, University Press of Mississippi; Bennet, L. 1961: A History of Black in America, London, Prestel).

Z českých publikací byly využívány knihy, které se věnovaly problematice rasismu (např. Černý, V. 1995: Rasismus, jeho základy a vývoj, Olomouc, Votobia; Machalková, T. 2001: Lidská práva proti rasismu, Brno, Doplněk, Šišková, T. 1998: Výchova k toleranci a proti rasismu, Praha, Portál).

Otázky rasismu jsou však v České republice velmi aktuální, neboť počet rasově motivovaných trestných činů stoupá. Je však nutné v této souvislosti konstatovat, že od roku 1989 stoupá i počet organizací, které si kladou za cíl proti tomuto problému vystupovat. Některé z těchto organizací již vydalo nebo pracuje na přípravě materiálu, jež si kladou za cíl alespoň částečně narušit bariéry, které stojí mezi cizinci afrického původu a českým obyvatelstvem. Cílem těchto brožur je i překonat předsudky, které doposud mezi českou veřejností přetrvávají.

Cíle projektu

Projekt byl zaměřen na sledování vztahu vybraného vzorku české populace k Afričanům a Afroameričanům na území České republiky. Na základě výsledků terénního výzkumu bylo stanoveno s jakými problémy se může sledovaná skupina cizinců na našem území setkat např. při hledání zaměstnání nebo práce. Výsledky také posloužili k určení profesí či funkcí, ve kterých se mohou bez problémů Afričané a Afroameričané na našem území uplatnit. Zde bylo rovněž možné určit několik hlavních důvodů, které vedou k zastávání negativního stanoviska u části českého obyvatelstva.

Pozornost však nebyla zaměřena jen na české obyvatelstvo z různých krajů, ale rovněž i na Afričany a Afroameričany samotné. Byly zkoumány jejich zkušenosti a stanoveny důvody problémů, s kterými se v průběhu svého pobytu setkávali.

Rovněž bylo prozkoumáno postavení několika smíšených manželských párů a jejich rodinných příslušníků, kteří žijí na území České republiky.

Spolupracovníci

Spolupráce byla navázána s Západočeskou univerzitou s Fakultou humanitních studií a se Společností přátel Afriky. Prostřednictvím Společnosti přátel Afriky byly získány kontakty na Afričany žijící na území České republiky. Studenti ze Západočeské university využili svých znalostí získaných při studiu antropologie v průběhu terénního výzkumu, který často vyžadoval i znalost cizích jazyků (angličtiny a francouzštiny).

Využití finančních prostředků

Udělené finanční prostředky byly využity na mzdy jednotlivých spolupracovníků a na obstarání potřebné zahraniční literatury. Dále pak bylo přidělených finančních zdrojů využito k zakoupení drobného spotřebního materiálu (papíry, diskety apod.). Celková částka, která byla využita v rámci tohoto projektu činí 95 000,- Kč

Cílové skupiny

Při realizaci projektu byla soustředěna pozornost na relativně rozsáhlou skupinu Českého obyvatelstva v rozmezí od 12 (věk nejmladšího dotazovaného) až po 83 let (věk nejstarší oslovené osoby). Čeští respondenti byli rozděleni pro snazší orientaci při vyhodnocování výsledků projektu do třinácti věkových skupin po 5 letech. Nejpočetnější skupinou bylo rozmezí 26 až 30 let (35% z celkového počtu). Někteří dotazovaní byli osloveni v průběhu loňského roku dvakrát. Vzhledem k tomu, že se však jednalo o příliš krátký časový úsek v názoru těchto lidí se téměř nic nezměnilo. Pouze u 3% opakovaně dotazovaných dospělo k nějakému posunu v zodpovězení otázek uvedených v dotazníku. Vždy se jednalo o změnu způsobenou vlastní ať již pozitivní či negativní zkušeností.

Druhou cílovou skupinu tvořili Afričané (81%) a Afriameričané (19%) mající dlouhodobý pobyt na území České republiky. Vzhledem k tomu, že tato skupina čítala pouze 52 jedinců nebyla rozdělena do jednotlivých věkových skupin.

Třetí kontaktovanou skupinou byly smíšené rodiny s dětmi, žijící na území České republiky. Zde se však v 72% jednalo o rodiny neúplné. Ve všech případech z těchto 72% se jednalo o rozvedené matky s jedním nebo dvěma dětmi.

Struktura dotazovaných podle místa bydliště

Pro potřeby grantu bylo kontaktováno celkem 11 457 obyvatel České republiky a to jak z Čech, tak i z Moravy. Největší počet dotazovaných pocházel z Prahy a okolí (6 541 tj. 58%), kde je možné předpokládat největší koncentraci cizinců afrického původu. Podle krajů bylo rozložení kontaktovaných následující.

Tab.č.1:

název kraje	počet dotazovaných	%
Jihočeský	576	5
Jihomoravský	374	3
Karlovarský	388	3
Královeshradecký	358	3
Liberecký	442	4
Olomoucký	214	2
Pardubický	123	1
Plzeňský	512	4
Pražský	6541	58
Moravskoslezský	195	2
Středočeský	1529	13
Ústecký	112	1
Vysočina	93	1
Zlínský	0	0
celkem	11 457	100

Z uvedené tabulky je zřejmé, že ne všechny kraje byly rovnoměrně zastoupeny. Tato skutečnost je důsledkem relativně krátké doby pro terénní výzkum a omezeného počtu spolupracovníků. Dalším z důvodů je také to, že z celkového počtu oslovených se 7% odmítlo k problematice integrace cizinců na našem území vyjádřit.

Vztah českého obyvatelstva k cizincům afrického původu

Obecně lze konstatovat, že vztah českého obyvatelstva ke sledované skupině cizinců je ovlivněn především několika faktory: rodinné prostředí, ve kterém český respondent žije, informace v médiích a obecně malá informovanost o dějinách a kultuře Afriky. Většina respondentů odpověděla na otázku, zda se cítí být dobře informována o kultuře, historii a současném dění v Africe negativně (79%). Média, která přináší komentáře většinou negativních událostí (zprávy o občanských válkách, povstáních, vraždách a pod.) jsou jediným zdrojem informací o Africe pro 80% obyvatelstva především ve věkové kategorii nad 50 let. Zprávy z internetu upřednostňuje 10% respondentů především z věkových kategorií do 35 let. Tito lidé hledají v internetové síti informace o konkrétních událostech či zemích. Informace o kultuře a dějinách Afriky vyhledává v odborné a vědecké literatuře pouze 17% respondentů, zde nebyla zaznamenána výrazná preference získávání informací tímto způsobem u některé věkové skupiny.

Dalším faktorem, který ovlivňuje vztah k Afričanům a Afroameričanům je osobní zkušenost. V této oblasti byla věnována pozornost tomu, zda respondenti mají mezi přáteli, známými nebo kolegy cizince ze sledované skupiny. Vzhledem k tomu, že se na území naší republiky vyskytuje relativně málopočetná skupina těchto cizinců odpovědělo na otázku týkající se uvedených osobních zkušeností kladně pouze 25%. Zde se projevil výrazný rozdíl mezi jednotlivými kraji. V kraji pražském, plzeňském a středočeském měla nebo má mezi přáteli či kolegy Afričany a Afroameričany okolo 20% obyvatelstva. V ostatních krajích je tato situace výrazně odlišná. Na uvedenou otázku odpovědělo kladně pouze okolo 10%.

Pracovní zařazení Afričanů a Afroameričanů

Mezi respondenty byl udělán výzkum zohledňující i možnost přijetí Afroameričanů a Afričanů v různých pracovních kolektivech. Nadřazeného afrického původu by bylo ochotno bez problémů přijmout pouze 27 % dotazovaných. Zbývajících 73 % tuto možnost vůbec nepřipouští nebo neví, jak by odpovědělo, neboť nemají zatím žádné zkušenosti.

Opačná situace, kdy by byl podřízený afrického původu, je zcela odlišná. Mít mezi podřízenými pracovníka afrického původu odpovědělo kladně 87% respondentů. Z předložených výsledku je tedy zřejmé, že české obyvatelstvo zatím ještě není příliš ochotno vidět Afričany či Afroameričany na vedoucích místech. Tato skutečnost je však v mnohém způsobena malou informovaností a osobními zkušenostmi. Pouhých 6% z dotazovaných mělo nějakou pracovní zkušenost s lidmi afrického původu. Tato zkušenost se však z 76% týkala spolupráce mezi vysokoškolsky vzdělanými lidmi. Se středoškolsky vzdělanými spolupracovníky afrického původu mělo zkušenost pouze 1% z dotazovaných obyvatel České republiky.

Bylo vybráno deset oblastí možného pracovního zařazení: poslanec, pracovník v médiích, dělnické profese, policie, oblast zdravotnictví, oblast služeb, školství, umění, zemědělství a úředníci. Zde různila situace podle jednotlivých krajů. Ze získaných údajů bylo však možné stanovit několik obecných poznatků. Více než 50% obyvatelstva by mělo výhrady, pokud by Afričané a Afroameričané zastávali následující povolání: poslanec nebo zaměstnanec policie. Okolo 30% obyvatelstva by mělo výhrady k pracovníkům ve školství a úředníkům. Naopak téměř bez výhrad by byly následující oblasti: pracovník v médiích, dělnické profese, služby, umění, zemědělství, počítačové firmy.

Bytové podmínky

V průběhu terénního výzkumu bylo zjištěno, že jedním z největších problémů, s kterým se sledovaná skupina cizinců setkává, je hledání ubytování. Z tohoto důvodu byla do dotazníků začleněna i otázka, zda by byli respondenti ochotni přijmout za souseda Afričana či Afroameričana. V této oblasti se situace výrazně odlišovala podle jednotlivých regionů. V kraji moravskoslezském (74%), a středočeském (52%) by mělo proti sousedům afrického původu výhrady přes 50% respondentů. Naopak nad 50% by bez problémů přijali souseda ze sledované skupiny cizinců v následujících krajích: jihočeský (62%), jihomoravský (59%), královehradecký (69%), liberecký (57%) a plzeňský (73%).

Afričané a Afroameričané v Čechách

Většina dotazovaných z řad Afričanů a Afroameričanů byla nebo je v České republice na studiích, jako učitelé angličtiny a zaměstnanci zahraničních firem. Tito lidé většinou bydlí na kolejích, v podnájmech nebo u svých partnerů. Jejich život se s příchodem do naší republiky poněkud změnil. Svoji rodinu navštěvují maximálně jednou do roka. Někteří pocházejí z početných rodin a mají své sourozence v jiných evropských státech a s těmi se setkávají častěji. Obvykle si hledají přátelé ze své země nebo alespoň stejného původu.

73% z dotázaných se setkala s nějakými projevy rasismu, i když pouze u 7 % se jednalo o fyzické napadení.

V Praze vzniklo v průběhu posledních deseti let několik spolků sdružujících Afričany podle zemí, ze kterých pocházejí např.: Ghana, Nigérie, Etiopie. Tato sdružení se setkávají nepravidelně. Na programu těchto setkání bývá hudba či vyprávění někoho, kdo se vrátil nedávno z domova.

Většina, zde žijících Afričanů jsou křesťané (65%), muslimové (12%) a ostatní.

Nejčastější problémy se, kterými se sledovaná skupina cizinců setkává jsou: získání ubytování, brigády, zákaz vstupu do některých nočních podniků. Poněkud menším problémem je nemožnost obstarat si věci, které patří k jejich každodennímu životu jako jsou druhy některých potravin, tradičních oděvů, speciálních kosmetických přípravků určených pro tmavou pleť a pod.

V následující části je uvedeno několik krátkých příběhů, o které se byli někteří ochotni podělit.

Marta Maria je studentkou filosofické fakulty v Praze. S otevřenými projevy rasismu se neseetkala a cítí se v Čechách bezpečně. V současné době si našla přítele, uvažuje o sňatku a o tom, že by se svým budoucím manželem usadila natrvalo v Čechách. Marta Maria žila nejdříve na koleji a později v podnájmu, nyní bydlí u svého přítele. Marta Maria je katolička a navštěvuje téměř pravidelně bohoslužby v kostele u sv. Salvátora. Na život v České republice si rychle zvykla, pouze měla zpočátku jazykové problémy.

Mori je z Rovnické Guineje a studuje ekonomii na Západočeské universitě v Chebu. Je muslim. V Čechách se cítí bezpečně za dobu svého pobytu (1 rok) se neseetkal s podstatnějšími problémy. Bydlí na koleji. Několikrát do roka navštěvuje své bratry, kteří studují v Německu.

Rodger ze Zambie měl v České republice velmi špatnou zkušenost V metru jej přepadli mladíci slovně a fyzicky jej napadli. Celý incident skončil u soudu. Rodger se však bolestného za několik vyražených zubů nedočkal a odjel zpět do země.

Leonardo z Burundi se setkal s nepříjemnostmi, které pramenily z jeho krátkého pobytu v nemocnici Na Bulovce v souvislosti s podezřením z nákazy AIDS. Nakonec se ukázalo, že mladík je zdrav. V této době se však konala shromáždění na kolejích, která se snažila zakázat africkým studentům přístup do koupelen a společných bazénů.

Hassan pochází z Nigérie a v Praze studuje lékařství. Zpočátku mu dělala čeština problémy. S největším problémem se však setkal již v průběhu prvního roku svého studia. Několikrát mu byl zakázán vstup do nočního baru s ohledem na černou barvu pleti.

S rasovou diskriminací se však neseetkali Afričané a Afroameričané jen v Praze, ale i v České Lípě, v Karlových Varech, Novém Boru a jinde. Někteří z nich mají po špatné zkušenosti i obavy večer vycházet ze svých ubytoven. Pokud jsou zde cizinci s celými rodinami mají z 82% strach o své děti, které díky projevům rasové nesnášenlivosti, často mění školu.

68% dotazovaných cizinců afrického původu odpovědělo, že se v České republice bezpečně zatím necítí.

Smíšená manželství

Až na jedinou výjimku byla všechna smíšená manželství, která byla v souvislosti s projektem kontaktována uspořádána tak, že muž je Afričan a žena Češka. Větší část z manželství skončila rozvodem, ačkoli oba lidé museli překonat mnohé problémy ještě před uzavřením sňatku. Helena z moravskoslezského kraje vzpomíná, že když se rozhodla představit svého nastávajícího svým rodičům, dopadlo to velmi špatně. Rodiče mladíka nebyly ochotni přijmout a tak se svatba nekonala na vesnici u rodičů, ale v Praze. Za tři roky se konal i rozvod. Helena žije v Praze se svým dnes již šestiletým synem. Občas se setká s nepříjemnými poznámkami, ale snaží se je přehlížet. Syna se snaží seznamovat jak s hodnatmi evropské tak i africké kultury.

Kateřina se seznámila se svým manželem rovněž na vysokoškolských kolejích. Zamilovala se na první pohled a snažila se ve všem přizpůsobit svému budoucímu manželovi. Nosila africký účes, oděv a naučila se vařit africká jídla. Na počátku s manželem společně podnikali. Po dvou letech manželství ztroskotalo a muž se vrátil do Senegalu. Kateřina zůstala se svým synem v Praze. V době, kdy ještě nechodil syn do školy, bylo vše v pořádku. Problémy však podle jejích slov nastaly v základní škole již v první třídě a to jak ze strany dětí tak i ze strany učitelů. Chlapec dnes chodí do druhé třídy a již vystřídal tři základní školy a uvažují o další změně.

Markéta je míšenka. Matka je Češka a otec Angolan. Rodiče jsou rozvedeni. Markéta vystudovala vysokou školu a v současné době je na mateřské. Markéta říká, že se často setkávala s problémy při hledání podnájmů a zaměstnání. Občas mívá pocit, že přitahuje větší pozornost díky svému zevnějšku. Její děti, z nichž jedno chodí do školky, se zatím s podstatnějšími problémy nesetkaly.

Osudy žen, které se provdaly za cizince afrického původu, měly děti a pak se rozvedly se velmi podobají. Z respondentek si nového přítele po rozchodu našlo pouze 7% (3 ženy). Dvě z těchto třech manželství skončilo opět rozvodem.

Děti ze smíšených manželství se občas setkávají se zvýšeným zájmem svého okolí ať již v kladném smyslu, kdy jsou jejich matky oslovovány nejrůznějšími reklamními agenturami a děti obdarovány díky své roztomilosti, ale i v negativním a to je většinou spojováno s jejich návštěvou školních zařízení. Většinou se však nejedná o fyzické napadení, ale o slovní výpady.

Závěry

Na základě zjištěných údajů se dá říci, že u velké části obyvatelstva se od roku 1989 projeví jen malé změny v negativním nazírání na Afričany a Afroameričany, kteří z nejrůznějších důvodů pobývají na území České republiky. Důvody tohoto postoje lze najít především ve dvou oblastech: tradiční uzavřenosti české společnosti a v malé informovanosti. Většina českého obyvatelstva pod vlivem četby cestopisů, které se v České republice vydávají, chápe Afriku pouze jako exoticum, a to jak v oblasti přírody tak i v oblasti kultury. S touto uzavřeností vůči obyvatelům Afriky také souvisí ta skutečnost, že jen málo Čechů má nebo mělo zkušenosti ze spolupráce s Afričany a Afroameričany. Až na malé výjimky, které tvoří východoafrické státy jako Keňa a Tanzánie, není Afrika pro většinu Čechů ani místem, kam by jezdili na dovolené nebo výměnné pobyty.

Dalším důvodem negativního postoje k Afričanům a Afroameričanům je malá informovanost. Pro mnoho obyvatel České republiky se znalosti o Africe omezují pouze na egyptské opyramidy a východoafrické safari.

Značný vliv na vytváření obrazu afrického kontinentu mají i média, která se většinou soustřeďují na popis negativních skutečností jako jsou mimořádně krvavé nepokoje, občanské války, vraždy bílých usedlíků, AIDS a mafiánská činnost (Rwanda, Zair, Somálsko, Nigérie aj). Tyto informace jsou často ještě zvýrazněny tím, že autoři těchto článků neopomenou, že se jedná o „problematickou černou Afriku“. Velmi negativní postoj, který k výše uvedeným cizincům část obyvatelstva ČR zastává nalezneme ve všech sociálních skupinách. Nejextrémnější jsou postoje skinů, jejichž postoje často vyústí až ve fyzické násilí. Negativní postoje však nalezneme i mezi vysokoškolsky vzdělanými lidmi. Důvodem k odmítání Afričanů a Afroameričanů však nemůže pramenit z existenční nejistoty. V České republice nelze očekávat, že by se tito cizinci stali levnou pracovní silou, která by mohla způsobit nezaměstnanost českého obyvatelstva, neboť počet Afričanů a Afroameričanů je velmi nízký a jedná se většinou o lidi středoškolsky a vysokoškolsky vzdělané z městského prostředí. Tito lidé sem přicházejí studovat a nikoli se natrvalo usadit. Pokud o trvalé usazení usilují je to ve většině případů odůvodněno tím, že si zde v průběhu studia našli partnera a chtějí zde založit rodinu. Tedy skutečnost, kterou při svém odjezdu z vlasti nemohli předpokládat nebo si naplánovat. Tito nově příchozí se musí vyrovnat s tím, že zde tvoří menšinu, která budí již na první pohled u většiny obyvatelstva zájem. Jsou odlišní a tak na ně většina obyvatelstva také nazírá. Tuto jejich odlišnost však část obyvatelstva není schopna přijmout a počítat s ní. Neochota spolupráce s těmito cizinci pramení především z této neznalosti.

Většina Afričanů se však se zvýšeným zájmem okolí těžko vyrovnává. Každý z nich tuto situaci řeší po svém, někteří propadají depresím, jiní se to snaží přehlížet a třetí skupina se snaží vystupovat co nejvíce sebevědomě. Důležité v tomto ohledu však je s jakým prostředím se tito cizinci setkají: s pochopením, či přehlížením nebo s otevřenými projevy pohrdání nebo dokonce v extrémním případě i s fyzickým násilím. Obzvláště rizikové co se týče násilí jsou místa, kde se mohou konzumovat ve větší míře alkoholické nápoje jako jsou restaurace, noční kluby, dikotéky apod. Zde také obvykle nejčastěji dochází k napadení. Bohužel však většina konfliktů vychází ze stran českých obyvatel, jejich postoj pramení z jakéhosi naivního pocitu „bílé rasové nadřazenosti“.

Hlavním problémem ve vzájemné komunikaci je odlišnost Afričanů, jiný způsob života, kterému mnoho Čechů nerozumí a má z něho obavy. Především z tohoto nepochopení pramení mnoho konfliktů. Každý Afričan je velmi hrdý na svoji pospolitost, která je pro něho téměř nedotknutelná. Jakékoliv její urážky nese velmi nelibě. Citlivost na tuto problematiku se ještě zvyšuje odlišným kulturním prostředím zvláště pak pokud je toto prostředí poněkud nepřátelské. Pověsti a představy o postavení „hrdinů“ je pak motivují v jejich jednání zcela jinak než Evropany. Je však nutné poznamenat, že pod tlakem euroamerické civilizace tradiční hodnoty ustupují do pozadí, zvláště patrná je tato situace ve městech. V souvislosti s Afričany je také často zmiňována polygamie. Polygamní systém funguje v Africe od nepaměti, je zde zcela běžný a není možno jej interpretovat pomocí evropských kategorií jako je: nevěra, žárlivost a promiskuita. V současné době však stoupá počet monogamních manželství a ve městech jsou polygamní rodiny spíše výjimkou.

V tradičních afrických společnostech není sex tabuizován a pro mnoho mladíků má tato skutečnost určitou výhodu při navazování známostí s českými dívkami. 83% dotazovaných afrických mladíků přiznalo, že navázání kontaktu s českými dívkami je pro ně velmi snadné. Naopak pro české dívky je vztah s Afričanem něco exotického a vzrušujícího. Starší generace se však kloní k představě, že afričtí mladíci, kteří u nás studují jsou nemravní a prostopášní. Představa o prostopášnosti se poněkud ještě prohloubila po informacích o AIDS. Neblahý vliv mají i nešťastná smíšená manželství. Obvykle se jedná o manželství, kdy se dívka přestěhovala k rodině ženicha a až po příjezdu do manželovy vlasti zjistila, že je pro ni odlišné africké prostředí nepřijatelné a někdy až za dramatických okolností odcestovala zpět do České republiky. Je však skutečností, že většina manželství, jež byla uzavřena v České republice a manželé zde zůstali, byla po několika letech rozvedena.

K pochopení odlišností mezi Afričany a Evropany v mnohém chybí také znalosti afrického tradičního náboženství. I když většina Afričanů, kteří žijí na našem území, jsou křesťané a navštěvují pravidelně bohoslužby (75%), je jejich vnímání křesťanství ovlivněno tradiční kulturou. Důležitá je i tradiční víra v pomoc duchů zemřelých předků a povinnost udržovat s nimi stále kontakt pomocí nějaké rostliny či předmětu. Této rostlině nebo předmětu pak prokazují Afričané zvláštní péči a přikládají k nim drobné oběti ve formě jídla či nápojů. Toto počínání je nezasvěcenými považováno za podivné a v některých případech i zesměšňováno. Afričanům je přítomnost ostatních a jejich nepochopení nepříjemné a proto tyto věci vykonávají tajně. Podobně jako kontaktovaný mladík ze Zambie, který žádal o pomoc své předky před každým vážnějším rozhodnutím a to i před složením zkoušek na vysoké škole. Porozumění chování těchto cizinců znesnadňuje i to, že se jedná o relativně velmi etnicky rozrůzněnou skupinu.

Větší informovaností o odlišnosti Afrického způsobu života, o pramenech, z kterých tato odlišnost vyvěrá, by bylo možno mnohým nedorozuměním a také obavám předejít. Např. Japonsko se před deseti lety potýkalo s problémem cizinců a většina obyvatelstva k nim měla zcela negativní vztah. Prostřednictvím krátkých informativních pořadů v rozhlase a televizi, častými diskusemi a programy ve školách vysvětlujícími jiné kultury bylo dosaženo značného úspěchu. Cizinec, který navštívil zemi před deseti lety se cítil ve značně nepřátelském prostředí. Nyní se návštěvníci Japonska setkávají se zcela jinou situací, neboť většina obyvatel si uvědomila, že i příslušníci jiných kulturních okruhů mohou být pro zemi i pro ně samotné přínosem.

Literatura

- Berman, P. 1994: *The Other and the Same*, Cambridge, Cambridge University Press
- Bennet, L. 1961: *A History of Black in America*, London, Prestel
- Carby, H. V. 1998: *Race Men*. Cambridge, Massachusetts and London, Harvard University Press
- Frazier, F. 1974: *The Negro Family in the United States*, Cambridge, Cambridge University Press
- Gupta, N. L. 1998: *Crosscultural Communication*, Concept Publishing Company, New Delhi
- Kilson, M. 1975: *Blacks and Neo-Ethnicity in America*, Cambridge, Massachusetts and London, Harvard University Press
- Machalková, T. 2001: *Lidská práva a rasismus*, Brno, Doplněk
- Šišková, T. 1998: *Výchova k toleranci a proti rasismu*, Praha, Portál
- Park, R. E. 1950: *Race and Culture*, London, George Allen and Unwin Ltd
- Philipson, R. 2000: *The Identity Question*, University Press of Mississippi

Přílohy

Věková struktura dotazovaných osob

Tab. č. 1:
Věková struktura dotazovaných osob- Pražský kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	8	0
16-20	411	6
21-25	1478	23
26-30	3152	48
31-35	73	1
36-40	618	10
41-45	425	7
45-50	299	5
51-55	21	0
56-60	32	0
61-65	7	0
66-70	14	0
nad 71 let	3	0
	6541	100

Tab. č. 2:
Věková struktura dotazovaných osob- Středočeský kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	11	1
16-20	614	40
21-25	547	36
26-30	148	10
31-35	39	2
36-40	41	3
41-45	12	1
45-50	39	3
51-55	16	1
56-60	52	3
61-65	7	0
66-70	3	0
nad 71 let	0	0
	1529	100

Tab. č. 3:
Věková struktura dotazovaných osob-Olomoucký kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	2	1
16-20	31	15
21-25	24	11
26-30	67	31
31-35	23	11
36-40	13	6
41-45	48	23
45-50	0	0
51-55	2	1
56-60	3	1
61-65	0	0
66-70	0	0
nad 71 let	1	0
	214	100

Tab. č. 4:
Věková struktura dotazovaných osob- Vysočina

věková kategorie	počet	%
do 15 let	0	0
16-20	3	3
21-25	6	6
26-30	11	12
31-35	26	28
36-40	7	8
41-45	0	0
45-50	14	15
51-55	8	9
56-60	12	13
61-65	2	2
66-70	4	4
nad 71 let	0	0
	93	100

Tab č. 5:
Věková struktura dotazovaných osob- Pardubický kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	0	0
16-20	11	9
21-25	27	22
26-30	13	11
31-35	33	27
36-40	21	17
41-45	3	2
45-50	0	0
51-55	2	2
56-60	8	6
61-65	4	3
66-70	0	0
nad 71 let	1	1
	123	100

Tab č. 6:
Věková struktura dotazovaných osob- Královeshradecký kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	4	1
16-20	38	11
21-25	51	14
26-30	62	17
31-35	19	5
36-40	82	23
41-45	25	7
45-50	56	16
51-55	7	2
56-60	12	4
61-65	0	0
66-70	1	0
nad 71 let	1	0
	358	100

Tab č. 7:
Věková struktura dotazovaných osob- Liberecký kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	0	0
16-20	8	2
21-25	15	4
26-30	27	6
31-35	39	9
36-40	112	25
41-45	37	8
45-50	58	13
51-55	141	32
56-60	0	0
61-65	5	1
66-70	0	0
nad 71 let	0	0
	442	100

Tab č. 8:
Věková struktura dotazovaných osob- Ústecký kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	0	0
16-20	0	0
21-25	3	3
26-30	7	6
31-35	2	2
36-40	32	29
41-45	0	0
45-50	52	46
51-55	14	12
56-60	0	0
61-65	0	0
66-70	2	2
nad 71 let	0	0
	112	100

Tab č. 9:
Věková struktura dotazovaných osob- Jihočeský kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	2	0
16-20	72	12
21-25	51	9
26-30	193	33
31-35	147	26
36-40	19	3
41-45	67	12
45-50	0	0
51-55	14	2
56-60	0	0
61-65	4	1
66-70	5	1
nad 71 let	2	0
	576	100

Tab č. 10:
Věková struktura dotazovaných osob-Plzeňský kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	6	1
16-20	18	3
21-25	77	15
26-30	5	1
31-35	166	33
36-40	16	3
41-45	41	8
45-50	118	23
51-55	60	12
56-60	1	0
61-65	0	0
66-70	0	0
nad 71 let	4	1
	512	100

Tab č. 11:
Věková struktura dotazovaných osob- Karlovarský kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	4	1
16-20	93	24
21-25	114	29
26-30	97	25
31-35	21	5
36-40	7	2
41-45	41	11
45-50	5	1
51-55	0	0
56-60	3	1
61-65	2	1
66-70	0	0
nad 71 let	1	0
	388	100

Tab č. 12:
Věková struktura dotazovaných osob- Jhomoravský kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	1	0
16-20	5	1
21-25	72	19
26-30	125	34
31-35	139	37
36-40	24	7
41-45	5	1
45-50	0	0
51-55	3	1
56-60	0	0
61-65	0	0
66-70	0	0
nad 71 let	0	0
	374	100

Tab č. 13:
Věková struktura dotazovaných osob- Moravskoslezský kraj

věková kategorie	počet	%
do 15 let	4	2
16-20	12	6
21-25	14	7
26-30	7	3
31-35	46	24
36-40	53	27
41-45	29	15
45-50	6	3
51-55	23	12
56-60	0	0
61-65	1	1
66-70	0	0
nad 71 let	0	0
	195	100

Tab č. 14:
Věková struktura dotazovaných osob-všechny regiony

věková kategorie	počet	%
do 15 let	43	0
16-20	1311	11
21-25	2481	22
26-30	3910	35
31-35	774	7
36-40	1047	9
41-45	731	6
45-50	649	6
51-55	312	3
56-60	122	1
61-65	33	0
66-70	29	0
nad 71 let	13	0
	11457	100

Tab č. 15:
Rozdělení dotazovanch podle pohlaví

název kraje	muži		ženy	
	počet	%	počet	%
Jihočeský	328	57	248	43
Jihomoravský	112	30	262	70
Karlovarský	98	25	290	75
Královehradecký	119	33	239	67
Liberecký	293	66	149	34
Olomoucký	157	73	57	27
Pardubický	76	62	47	38
Plzeňský	323	63	189	37
Pražský	2741	42	3800	58
Moravskoslezský	43	22	152	78
Sředočeský	371	24	1158	76
Ústecký	57	51	55	49
Vysočina	33	35	60	65
Zlínský	0	0	0	0
celkem	4751	41	6706	59

Tab č. 16:
Rozdělení dotazovaných osob podle vzdělání

název kraje	základní		středoškolské		vysokoškolské	
		%		%		%
Jihočeský	37	6	487	85	52	9
Jihomoravský	54	14	312	84	8	2
Karlovarský	37	9	339	87	12	3
Královehradecký	25	7	312	87	21	6
Liberecký	42	9	383	87	17	4
Olomoucký	32	15	168	79	14	6
Pardubický	27	22	71	58	25	20
Plzeňský	32	7	348	69	132	24
Pražský	112	2	4717	72	1712	26
Moravskoslezský	17	9	155	79	23	12
Sředočeský	21	1	1273	84	235	15
Ústecký	10	9	87	78	15	13
Vysočina	17	18	69	74	7	8
Zlínský	0	0	0	0	0	0
celkem	463	4	8721	76	2273	20

Tab. č. 17:
Získávání informací o politickém a kulturním dění v Africe

název kraje	internet		denní tisk		televizní zpravodajství		jiné zdroje	
		%		%		%		%
jihočeský	13	21	240	42	317	55	6	1
jihomoravský	21	6	169	45	172	46	12	3
karlovarský	42	11	125	32	214	55	7	2
královehradecký	31	9	137	38	173	48	17	5
liberecký	97	22	125	28	197	45	23	5
olomoucký	92	42	26	12	77	37	19	9
pardubický	9	7	13	11	98	80	3	2
plzeňský	54	11	212	41	214	42	32	6
pražský	1258	19	1602	24	2932	46	749	11
moravskoslezský	11	6	19	8	158	82	7	4
středočeský	312	20	342	22	836	55	39	3
ústecký	17	15	28	25	62	56	5	4
Vysočina	12	13	35	38	37	40	9	9
zlínský	0	0	0	0	0	0	0	0
celkem	1969	17	3073	27	5487	48	928	8

Tab. č. 17:
Na otázku zda by jim nevadilo soužití Afričanů a Afroameričanů v domě, ve kterém bydlí odpověděli respondenti následujícím způsobem:

název kraje	ano		ne		nevím	
		%		%		%
jihočeský	157	27	357	62	62	11
jihomoravský	61	16	220	59	93	25
karlovarský	186	48	29	7	173	45
královehradecký	40	11	247	69	71	20
liberecký	135	31	254	57	53	12
olomoucký	42	20	95	44	77	36
pardubický	45	37	35	28	43	35
plzeňský	108	21	372	73	32	6
pražský	3751	42	3076	47	714	11
moravskoslezský	145	74	27	14	23	12
středočeský	792	52	383	25	354	23
ústecký	24	21	57	61	31	28
Vysočina	27	29	49	53	17	18
zlínský	0	0	0	0	0	0
celkem	4513	39	5201	46	1743	15

Tab č. 18:

Na otázku vadilo by vám, kdyby byl Váš podřízený Afričan nebo Afroameričan odpověděli respondenti následujícím způsobem:

název kraje	ano		ne	
		%		%
jihočeský	185	32	391	68
jihomoravský	155	41	219	59
karlovarský	91	24	297	76
královehradecký	109	30	249	70
liberecký	57	13	385	87
olomoucký	93	43	121	57
pardubický	32	26	91	74
plzeňský	91	18	421	82
pražský	395	6	6246	94
moravskoslezský	37	19	158	81
středočeský	213	14	1316	86
ústecký	19	17	93	83
Vysočina	32	34	61	66
zlínský	0	0	0	0
celkem	1509	13	9948	87

Tab č. 19:

Odpověď na otázku vadilo by vám, kdyby byl váš nadřízený Afričan nebo Afroameričan

název kraje	ano		ne	
		%		%
jihočeský	97	17	479	83
jihomoravský	59	16	315	84
karlovarský	113	29	275	71
královehradecký	93	26	265	74
liberecký	74	17	368	83
olomoucký	75	35	139	65
pardubický	19	15	104	85
plzeňský	139	27	373	73
pražský	1937	30	4604	70
moravskoslezský	64	33	131	67
středočeský	372	24	1157	76
ústecký	37	33	75	67
Vysočina	27	29	66	71
zlínský	0	0	0	0
celkem	3106	27	8351	73

Zaměstnání

Odověď na otázku: Měl byste výhrady, kdyby uvedená povolání zastával Afričan nebo Afroameričan?

Tab č. 20:
Jihočeský kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	398	69	178	31
pracovník v mediích	119	21	457	79
dělnické profese	80	14	496	86
policie	374	65	202	35
zdravotnictví	255	44	321	56
služby	83	14	493	86
školství	159	28	417	72
umění	63	11	513	89
úředníci	91	16	485	84
zemědělství	85	15	491	85

Tab č. 21:
Jihomoravský kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	293	78	81	22
pracovník v mediích	72	19	302	81
dělnické profese	12	3	362	97
policie	247	66	127	34
zdravotnictví	69	18	305	82
služby	12	3	362	97
školství	97	26	277	74
umění	4	1	370	99
úředníci	162	43	212	57
zemědělství	102	27	272	73

Tab č. 22:
Karlovarský kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	297	77	91	23
pracovník v mediích	29	7	359	93
dělnické profese	42	11	346	89
policie	197	51	191	49
zdravotnictví	73	19	315	81
služby	12	3	376	97
školství	34	9	354	91
umění	4	1	384	99
úředníci	95	24	293	76
zemědělství	40	11	344	89

Tab č. 23:
Královehradecký kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	274	77	84	23
pracovník v mediích	2	1	356	99
dělnické profese	10	3	348	97
policie	211	59	147	41
zdravotnictví	59	16	299	84
služby	33	9	325	91
školství	93	26	265	74
umění	17	5	341	95
úředníci	112	31	246	69
zemědělství	15	4	343	96

Tab č. 24:
Liberecký kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	377	85	65	15
pracovník v mediích	115	26	327	74
dělnické profese	91	21	351	79
policie	197	45	245	55
zdravotnictví	221	50	221	50
služby	121	27	321	73
školství	19	4	423	96
umění	20	5	422	95
úředníci	196	44	246	56
zemědělství	100	23	342	77

Tab č. 25.
Olomoucký kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	192	90	22	10
pracovník v mediích	14	7	200	93
dělnické profese	0	0	214	100
policie	2	1	212	99
zdravotnictví	7	3	207	97
služby	15	7	199	93
školství	24	11	190	89
umění	2	1	212	99
úředníci	39	18	175	82
zemědělství	25	11	189	89

Tab č. 26:
Pardubický kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	112	91	11	9
pracovník v mediích	0	0	123	100
dělnické profese	4	3	119	97
policie	56	46	67	54
zdravotnictví	15	12	108	88
služby	3	2	120	98
školství	71	58	52	42
umění	0	0	123	100
úředníci	12	10	111	90
zemědělství	69	57	54	43

Tab č. 27:
Plzeňský kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	431	84	81	16
pracovník v mediích	90	18	422	82
dělnické profese	7	1	505	99
policie	112	22	400	78
zdravotnictví	35	7	477	93
služby	12	2	500	98
školství	17	3	495	97
umění	2	0	510	100
úředníci	32	6	480	94
zemědělství	15	3	493	97

Tab č. 28:
Pražský kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	3191	49	3350	51
pracovník v mediích	120	2	6421	98
dělnické profese	212	3	6329	97
policie	2231	34	4310	66
zdravotnictví	1123	17	5418	83
služby	1457	22	5084	78
školství	1321	20	5220	80
umění	470	7	6071	93
úředníci	2356	36	4185	64
zemědělství	501	9	6040	91

Tab č. 29:
Moravskoslezský kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	135	69	60	301
pracovník v mediích	21	11	188	89
dělnické profese	7	4	188	96
policie	39	20	156	80
zdravotnictví	42	22	153	78
služby	15	8	180	92
školství	71	36	124	64
umění	11	6	184	94
úředníci	27	14	168	86
zemědělství	16	8	179	92

Tab č. 30:
Středočeský kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	1231	81	298	19
pracovník v mediích	79	5	1450	95
dělnické profese	30	2	1499	98
policie	932	61	597	39
zdravotnictví	321	21	1208	79
služby	49	3	1480	97
školství	183	12	1346	88
umění	29	2	1500	98
úředníci	497	33	1032	67
zemědělství	15	1	1514	99

Tab č. 31:
Ústecký kraj

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	85	76	27	24
pracovník v mediích	31	28	81	72
dělnické profese	12	11	100	89
policie	49	44	63	56
zdravotnictví	27	24	85	76
služby	37	33	75	67
školství	41	37	71	63
umění	2	2	110	98
úředníci	67	60	45	40
zemědělství	7	6	105	94

Tab č. 32
Vysočina

povolání	ano		ne	
		%		%
poslanec	79	85	14	15
pracovník v mediích	27	29	66	71
dělnické profese	7	8	86	92
policie	39	42	54	58
zdravotnictví	9	10	84	90
služby	30	32	63	68
školství	23	25	70	75
umění	12	13	81	87
úředníci	25	27	68	73
zemědělství	11	12	82	88

Tab č. 33:
Odpověď na otázku, zda mají respondenti přátele mezi Afričany či Afroameričany

název kraje	ano		ne	
		%		%
jihočeský	97	17	479	83
jihomoravský	52	14	322	86
karlovarský	37	10	351	90
královehradecký	47	13	311	87
liberecký	53	12	389	88
olomoucký	23	11	191	89
pardubický	13	11	110	89
plzeňský	172	34	340	66
pražský	1937	30	4604	70
moravskoslezský	17	8	178	92
středočeský	397	26	1132	74
ústecký	11	10	101	90
Vysočina	15	16	78	84
zlínský	0	0	0	0
celkem	2871	25	8586	75